Επίσημη Εφημερίδα
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

EL
Σειρά C

C/2026/3929

1.9.2026

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 10ης Ιουλίου 2026

σχετικά με την οικονομική, κοινωνική, διαρθρωτική και δημοσιονομική πολιτική και την πολιτική απασχόλησης του Λουξεμβούργου

(C/2026/3929)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου ([1]), και ιδίως το άρθρο 3 παράγραφος 3,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2024/1263 ορίζει τους στόχους του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης, το οποίο αποσκοπεί στην προώθηση υγιών και βιώσιμων δημόσιων οικονομικών, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης και ανθεκτικότητας μέσω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, καθώς και στην πρόληψη των υπερβολικών δημοσιονομικών ελλειμμάτων. Ο κανονισμός ορίζει ότι το Συμβούλιο και η Επιτροπή ασκούν πολυμερή εποπτεία στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου σύμφωνα με τους στόχους και τις απαιτήσεις που ορίζονται στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΣΛΕΕ). Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο περιλαμβάνει, συγκεκριμένα, τη διατύπωση και την εποπτεία της εφαρμογής των ειδικών ανά χώρα συστάσεων.

(2) Στις 25 Νοεμβρίου 2025 η Επιτροπή εξέδωσε γνώμη σχετικά με το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος 2026 του Λουξεμβούργου. Την ίδια ημερομηνία, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, η Επιτροπή ενέκρινε την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης 2026, στην οποία το Λουξεμβούργο δεν συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών για τα οποία απαιτείται εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Η Επιτροπή ενέκρινε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ, σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με το ανθρώπινο κεφάλαιο στην Ευρωπαϊκή Ένωση, και πρόταση σχετικά με την κοινή έκθεση για την απασχόληση 2026, όπου αναλύεται η εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση και των αρχών του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Το Συμβούλιο εξέδωσε τη σύσταση σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ ([2]) στις 21 Απριλίου 2026, και την κοινή έκθεση για την απασχόληση και τη σύσταση σχετικά με το ανθρώπινο κεφάλαιο στις 9 Μαρτίου 2026.

([1]) Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου (ΕΕ L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) ΕΕ C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

(3) Στις 29 Ιανουαρίου 2025 η Επιτροπή δημοσίευσε την Πυξίδα Ανταγωνιστικότητας, ένα στρατηγικό πλαίσιο που αποσκοπεί στην ενίσχυση της παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας της Ένωσης κατά την επόμενη πενταετία. Προσδιορίζει τις τρεις επιταγές μετασχηματισμού –την καινοτομία, την απανθρακοποίηση και την ανταγωνιστικότητα– καθώς και την ασφάλεια, ως κρίσιμους πυλώνες για τη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη. Από τη δημοσίευσή της, η Πυξίδα Ανταγωνιστικότητας τροφοδοτεί τις εργασίες του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, διασφαλίζοντας ότι οι οικονομικές πολιτικές των κρατών μελών συνάδουν με τους στρατηγικούς στόχους της ΕΕ, ώστε να διαμορφώνεται μια ενοποιημένη προσέγγιση όσον αφορά την οικονομική διακυβέρνηση που να προωθεί τη βιώσιμη ανάπτυξη, την καινοτομία και την ανθεκτικότητα σε ολόκληρη την Ένωση.

(4) Το 2026 το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών εξακολουθεί να εξελίσσεται παράλληλα με το τελικό στάδιο εφαρμογής του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΜΑΑ) ([3]). Τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (στο εξής: ΣΑΑ), σε συνδυασμό με τη χρηματοδότηση της πολιτικής συνοχής, συνέβαλαν καθοριστικά στην υλοποίηση των προτεραιοτήτων πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, δεδομένου ότι τα σχέδια αυτά όφειλαν να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά το σύνολο ή σημαντικό υποσύνολο των προκλήσεων που προσδιορίστηκαν στις σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις που εκδόθηκαν κατά τους τελευταίους κύκλους, ενώ και τα προγράμματα που χρηματοδοτούνται από την ευρωπαϊκή πολιτική συνοχής όφειλαν να λαμβάνουν υπόψη τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις. Καθώς ο ΜΑΑ πλησιάζει στο τέλος του κύκλου ζωής του, παραμένει σημαντικό να διατηρηθούν και να αξιοποιηθούν οι μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις που υποστηρίζονται και υλοποιούνται στο πλαίσιο του ΜΑΑ, ιδίως εκείνες που συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των προκλήσεων που προσδιορίζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις.

(5) Στις 3 Ιουνίου 2026 η Επιτροπή δημοσίευσε την έκθεση χώρας 2026 για το Λουξεμβούργο. Αξιολόγησε την πρόοδο του Λουξεμβούργου όσον αφορά την εφαρμογή των ειδικών ανά χώρα συστάσεων του 2025 και προέβη σε απολογισμό της υλοποίησης του ΣΑΑ από το Λουξεμβούργο. Με βάση την ανάλυση αυτή, στην έκθεση χώρας προσδιορίζονται οι πλέον πιεστικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει το Λουξεμβούργο. Αξιολόγησε επίσης την πρόοδο του Λουξεμβούργου όσον αφορά την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και την επίτευξη των πρωταρχικών στόχων της Ένωσης για την απασχόληση, τις δεξιότητες και τη μείωση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και την πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.

(6) Στις 21 Ιανουαρίου 2025 το Συμβούλιο, βάσει αξιολόγησης και σύστασης της Επιτροπής, εξέδωσε σύσταση για την έγκριση του εθνικού μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου του Λουξεμβούργου ([4]). Το σχέδιο καλύπτει την περίοδο από το 2025 έως το 2029 και θέτει δημοσιονομικό περιορισμό υπό μορφή μέγιστου ρυθμού αύξησης των καθαρών δαπανών για χρονικό διάστημα πέντε ετών. Το Συμβούλιο συνέστησε τους ακόλουθους μέγιστους ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών: 5,8 % το 2025, 4,7 % το 2026, 3,8 % το 2027, 5,4 % το 2028 και 4,7 % το 2029, οι οποίοι αντιστοιχούν στους μέγιστους σωρευτικούς ρυθμούς αύξησης που υπολογίστηκαν με βάση το 2023 ως έτος αναφοράς, ήτοι 14,2 % το 2025, 19,6 % το 2026, 24,1 % το 2027, 30,8 % το 2028 και 36,9 % το 2029.

(7) Ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και οι επιπτώσεις του αποτελούν πρόκληση για την ίδια την ύπαρξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Επιτροπή κάλεσε τα κράτη μέλη να ζητήσουν την ενεργοποίηση της εθνικής ρήτρας διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης με συντονισμένο τρόπο για να στηρίξουν τις προσπάθειες της ΕΕ να επιτύχει ταχεία και σημαντική αύξηση των αμυντικών δαπανών ([5]), και η πρόταση αυτή έγινε δεκτή με ικανοποίηση από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 6 Μαρτίου 2025. Τα κράτη μέλη μπορούν ακόμη να ζητήσουν την ενεργοποίηση της εθνικής ρήτρας διαφυγής ανά πάσα στιγμή έως το 2028, εάν πληρούν τα κριτήρια που ορίζονται στο άρθρο 26 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

([3]) Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) Σύσταση του Συμβουλίου, της 21ης Ιανουαρίου 2025, για την έγκριση του εθνικού μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου του Λουξεμβούργου (ΕΕ C, C/2025/650, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/650/oj).

([5]) Ανακοίνωση της Επιτροπής για την κάλυψη των αυξημένων αμυντικών δαπανών στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, Βρυξέλλες, 19.3.2025 [C(2025) 2000 final].

(8) Στις 29 Απριλίου 2026 το Λουξεμβούργο υπέβαλε την οικεία ετήσια έκθεση προόδου για το 2026 ([6]) σχετικά με την τήρηση των συνιστώμενων μέγιστων ρυθμών αύξησης των καθαρών δαπανών και την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Η ετήσια έκθεση προόδου αντικατοπτρίζει επίσης την εξαμηνιαία έκθεση του Λουξεμβούργου σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά την εφαρμογή του οικείου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας σύμφωνα με το άρθρο 27 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

(9) Ο ρυθμός αύξησης του πραγματικού ΑΕΠ το 2025 ήταν 0,6 % και ο πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ διαμορφώθηκε στο 2,5 %. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2026 της Επιτροπής, το πραγματικό ΑΕΠ θα αυξηθεί κατά 1,6 % το 2026 και κατά 2,0 % το 2027, ο δε πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ θα διαμορφωθεί σε 2,7 % το 2026 και 1,8 % το 2027.

(10) Με βάση τα στοιχεία που παρείχε η Eurostat ([7]), το ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης του Λουξεμβούργου μετατράπηκε από πλεονασματικό, με πλεόνασμα ύψους 0,9 % του ΑΕΠ το 2024, σε ελλειμματικό, με έλλειμμα ύψους 2,0 % του ΑΕΠ το 2025. Η επιδείνωση του ισοζυγίου της γενικής κυβέρνησης το 2025 αντικατοπτρίζει κυρίως τη μέτρια αύξηση των εσόδων, η οποία εξηγείται εν μέρει από τον αντίκτυπο των μέτρων για τη διασφάλιση της αγοραστικής δύναμης και της ανταγωνιστικότητας, και τις δυναμικές δαπάνες, οι οποίες εξηγούνται εν μέρει από τις βιώσιμες επενδύσεις. Με βάση τα μέτρα πολιτικής που ήταν γνωστά μέχρι την καταληκτική ημερομηνία των προβλέψεων, οι εαρινές προβλέψεις 2026 της Επιτροπής προβλέπουν έλλειμμα ύψους 1,2 % του ΑΕΠ το 2026 και 1,5 % του ΑΕΠ το 2027.

(11) Με βάση τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός ([8]), ο οποίος περιλαμβάνει τις δαπάνες που χρηματοδοτούνται σε εθνικό και σε ενωσιακό επίπεδο, ήταν διασταλτικός, κατά 1,7 % του ΑΕΠ, το 2025. Προβλέπεται να είναι συσταλτικός, κατά 0,4 % του ΑΕΠ, το 2026, και διασταλτικός, κατά 0,9 % του ΑΕΠ, το 2027.

(12) Με βάση στοιχεία που παρασχέθηκαν από τη Eurostat ([9]), το δημόσιο χρέος του Λουξεμβούργου αυξήθηκε από 26,3 % του ΑΕΠ στο τέλος του 2024 σε 26,5 % του ΑΕΠ στο τέλος του 2025. Με βάση τα μέτρα πολιτικής που ήταν γνωστά κατά την καταληκτική ημερομηνία των προβλέψεων, οι εαρινές προβλέψεις 2026 της Επιτροπής προβλέπουν ότι ο λόγος του χρέους προς το ΑΕΠ θα αυξηθεί σε 29,2 % έως το τέλος του 2026 και θα αυξηθεί περαιτέρω σε 30,2 % έως το τέλος του 2027.

(13) Με βάση στοιχεία της Eurostat ([10]), οι συνολικές αμυντικές δαπάνες της γενικής κυβέρνησης στο Λουξεμβούργο ανήλθαν στο 1,0 % του ΑΕΠ το 2025. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2026 της Επιτροπής, προβλέπεται να ανέλθουν στο 1,2 % του ΑΕΠ το 2026 ([11]).

(14) Η Ένωση εξακολουθεί να αντιμετωπίζει κινδύνους διαταραχών του ενεργειακού εφοδιασμού και αυξημένης αστάθειας των τιμών, οι οποίοι επιδεινώνονται από γεωπολιτικές εντάσεις που επηρεάζουν τις παγκόσμιες αγορές πετρελαίου και φυσικού αερίου. Η εμπειρία από την ενεργειακή κρίση της περιόδου 2022-2023 έχει δείξει ότι τα γενικά και μη στοχευμένα μέτρα συνεπάγονται μεγάλο δημοσιονομικό κόστος και δεν είναι αποδοτικά από κοινωνική και οικονομική άποψη. Μετά την έναρξη του πολέμου στη Μέση Ανατολή τον Φεβρουάριο του 2026, το Λουξεμβούργο δεν έχει θεσπίσει νέα μέτρα δημοσιονομικής πολιτικής για τον μετριασμό των επιπτώσεων των υψηλών τιμών της ενέργειας στα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις κατά την καταληκτική ημερομηνία των εαρινών προβλέψεων 2026 της Επιτροπής ([12]).

([6]) Οι ετήσιες εκθέσεις προόδου για το 2026 είναι διαθέσιμες στη διεύθυνση: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([7]) Eurostat – Δείκτες ευρώ, 22.4.2026.

([8]) Ο δημοσιονομικός προσανατολισμός ορίζεται ως μέτρο της ετήσιας μεταβολής της υποκείμενης δημοσιονομικής θέσης της γενικής κυβέρνησης. Αποσκοπεί στην αξιολόγηση της οικονομικής ώθησης που απορρέει από τις δημοσιονομικές πολιτικές, τόσο εκείνες που χρηματοδοτούνται σε εθνικό επίπεδο όσο και εκείνες που χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Ο δημοσιονομικός προσανατολισμός μετράται ως η διαφορά μεταξύ i) της μεσοπρόθεσμης δυνητικής ανάπτυξης και ii) της μεταβολής των πρωτογενών δαπανών, χωρίς να συνυπολογίζονται τα μέτρα διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων και συμπεριλαμβανομένων των δαπανών που χρηματοδοτούνται με μη επιστρεπτέα στήριξη (επιχορηγήσεις) από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της Ένωσης.

([9]) Eurostat – Δείκτες ευρώ, 22.4.2026.

([10]) Eurostat, δημόσιες δαπάνες βάσει της ταξινόμησης των κρατικών λειτουργιών (COFOG).

([11]) Ο ορισμός του ΝΑΤΟ για τις αμυντικές δαπάνες διαφέρει από τον ορισμό της COFOG για την άμυνα. Επιπλέον, ενδέχεται να υπάρχουν διαφορές λόγω της χρονικής στιγμής καταγραφής των δαπανών, ιδίως για στρατιωτικό εξοπλισμό, διότι η υποβολή στοιχείων από το ΝΑΤΟ δεν ακολουθεί τους κανόνες των εθνικών λογαριασμών όσον αφορά τον χρόνο καταγραφής.

([12]) Το «Resilienzpak» συνυπεγράφη στις 8 Ιουνίου 2026 από την κυβέρνηση και τους κοινωνικούς εταίρους.

(15) Με βάση τους υπολογισμούς της Επιτροπής, οι καθαρές δαπάνες του Λουξεμβούργου αυξήθηκαν κατά 8,7 % το 2025 και κατά 15,7 % σωρευτικά το 2024 και το 2025. Η αύξηση των καθαρών δαπανών το 2025 υπερβαίνει τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης και αντιστοιχεί σε απόκλιση ύψους 1,3 % του ΑΕΠ σε ετήσιους όρους. Αν τα έτη 2024 και 2025 εξεταστούν μαζί, ο σωρευτικός ρυθμός αύξησης των καθαρών δαπανών υπερβαίνει επίσης τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης και αντιστοιχεί σε απόκλιση ύψους οριακά άνω του 0,6 % του ΑΕΠ σωρευτικά.

(16) Με βάση τους υπολογισμούς της Επιτροπής, οι καθαρές δαπάνες του Λουξεμβούργου προβλέπεται να αυξηθούν κατά 3,5 % το 2026 και κατά 19,7 % σωρευτικά το 2024, το 2025 και το 2026. Η προβλεπόμενη αύξηση των καθαρών δαπανών το 2026 είναι χαμηλότερη από τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης. Αν τα έτη 2024, 2025 και 2026 εξεταστούν μαζί, η προβλεπόμενη σωρευτική απόκλιση των καθαρών δαπανών μειώνεται σε λιγότερο από 0,1 % του ΑΕΠ.

(17) Το συνταξιοδοτικό σύστημα του Λουξεμβούργου αντιμετωπίζει μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες προκλήσεις, δεδομένου ότι οι δημογραφικές τάσεις προβλέπεται να απειλήσουν τη βιωσιμότητά του. Σύμφωνα με την έκθεση του 2024 για τη δημογραφική γήρανση, οι συνταξιοδοτικές δαπάνες του Λουξεμβούργου προβλέπεται να ανέλθουν στο 17,5 % του ΑΕΠ το 2070, ποσοστό αυξημένο κατά 8,3 εκατοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 2022: η μεγαλύτερη αύξηση στην ΕΕ. Τον Δεκέμβριο του 2025, το Λουξεμβούργο ενέκρινε μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος. Η μεταρρύθμιση συνίσταται κυρίως στην αύξηση του ποσοστού εισφοράς από 1,5 εκατοστιαίες μονάδες σε 25,5 %, σε περιορισμένα μέτρα για την αύξηση των ατόμων που παρατείνουν τη σταδιοδρομία τους με την παροχή φορολογικών πλεονεκτημάτων, στη θέσπιση του δικαιώματος για προοδευτική σύνταξη και στην αύξηση της περιόδου υποχρεωτικής εισφοράς των περισσότερων πρόωρων συνταξιοδοτούμενων ([13]). Συνολικά, η μεταρρύθμιση δεν φαίνεται να επαρκεί για την αντιμετώπιση των διαρθρωτικών ζητημάτων που επηρεάζουν τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του συνταξιοδοτικού συστήματος ούτε είναι πιθανό να αυξήσει σημαντικά το χαμηλό ποσοστό συμμετοχής των εργαζομένων ηλικίας 55-64 ετών. Η γήρανση του πληθυσμού, σε συνδυασμό με την προβλεπόμενη επιβράδυνση της αύξησης της απασχόλησης κάτω από την ετήσια αύξηση ύψους 2-3 % που απαιτείται για τη διατήρηση της ισορροπίας του συστήματος, προβλέπεται να οδηγήσει σε συνταξιοδοτικές δαπάνες που υπερβαίνουν τις εισφορές στο συνταξιοδοτικό σύστημα το 2029 και σε εξάντληση των αποθεματικών του το 2048. Οι συνταξιοδοτικές παροχές είναι σε υψηλό επίπεδο, με ακαθάριστο ποσοστό αναπλήρωσης 75 % το 2022 ([14]), ενώ η διάρκεια συνταξιοδότησης είναι η μεγαλύτερη στην ΕΕ (25,2 έτη για το Λουξεμβούργο σε σύγκριση με 21,3 έτη για τον μέσο όρο της ΕΕ το 2022) ([15]). Το Λουξεμβούργο κατέγραψε το χαμηλότερο ποσοστό συμμετοχής των εργαζομένων ηλικίας 55-64 ετών στην ΕΕ το 2025 (51,9 % έναντι 69,5 % στην ΕΕ) ([16]). Παρότι η νόμιμη ηλικία συνταξιοδότησης είναι τα 65 έτη, η πρόωρη συνταξιοδότηση είναι δυνατή από την ηλικία των 57 ετών, γεγονός που έχει ως αποτέλεσμα μία από τις χαμηλότερες πραγματικές ηλικίες συνταξιοδότησης στην ΕΕ. Τα μέτρα για την ενθάρρυνση σταδιοδρομιών μεγαλύτερης διάρκειας και υψηλότερων ποσοστών συμμετοχής μεταξύ των εργαζομένων ηλικίας 55-64 ετών θα μπορούσαν να συμβάλουν στη στήριξη της βιωσιμότητας των συντάξεων και της οικονομικής ανάπτυξης.

(18) Το Λουξεμβούργο αντιμετωπίζει σοβαρή στεγαστική πρόκληση, δεδομένου ότι η οικονομική προσιτότητα έχει μειωθεί σημαντικά την τελευταία δεκαετία λόγω της ραγδαίας αύξησης των τιμών των ακινήτων. Αφού διπλασιάστηκαν κατά τη διάρκεια μίας δεκαετίας, οι τιμές των κατοικιών άρχισαν να διορθώνονται μετά την κορύφωσή τους το 2022 και σημείωσαν πτώση άνω του 15 % σε δύο έτη. Η μείωση προκλήθηκε από την απότομη αύξηση των επιτοκίων που επηρέασε αρνητικά τη δανειοληπτική ικανότητα. Ωστόσο, παρά το γεγονός αυτό, έκτοτε οι τιμές άρχισαν να αυξάνονται εκ νέου και το 2025 οι τιμές των κατοικιών στο Λουξεμβούργο ήταν κατά 60 % υψηλότερες απ' ό,τι πριν από μία δεκαετία σε ονομαστικούς όρους, ενώ ο μέσος μισθός αυξήθηκε μόνο κατά 40 % κατά την ίδια περίοδο. Το Λουξεμβούργο είναι η ακριβότερη στεγαστική αγορά της ΕΕ. Οι υψηλές τιμές των κατοικιών οφείλονται στην ανισορροπία μεταξύ προσφοράς και ζήτησης, η οποία οφείλεται στην αύξηση του πληθυσμού και ενισχύεται από ένα φορολογικό πλαίσιο που στηρίζει τη ζήτηση και ευνοεί την αποθεματοποίηση γης, καθώς και από τη συγκέντρωση της ιδιοκτησίας γης. Η αξιοποίηση γης και η φορολογική μεταρρύθμιση παραμένουν ανεφάρμοστες και τα τροποποιημένα νομοσχέδια προσφέρουν περισσότερες δυνατότητες για φοροαπαλλαγές. Φιλόδοξες μεταρρυθμίσεις, όπως μέτρα για την αποδέσμευση περισσότερης γης για οικοδόμηση και για την υλοποίηση μεγάλων συνοικιακών έργων σε δημόσια γη, θα μπορούσαν να συμβάλουν στην αύξηση της προσφοράς κατοικιών, μεταξύ άλλων μέσω της προσφοράς οικονομικά προσιτής στέγασης. Επιπλέον, από την πλευρά της ζήτησης, η σταδιακή κατάργηση της έκπτωσης φόρου για τους τόκους ενυπόθηκων δανείων θα μπορούσε να συμβάλει στη μείωση των τιμών των κατοικιών. Στις προτεραιότητες περιλαμβάνονται επίσης η ενίσχυση του μακροπροληπτικού πλαισίου για τη μείωση των συστημικών κινδύνων που συνδέονται με το υψηλό επίπεδο χρέους των νοικοκυριών και το σημαντικό ποσοστό ενυπόθηκων δανείων με κυμαινόμενο επιτόκιο.

([13]) Νόμος της 19ης Δεκεμβρίου 2025 (μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος) και νόμος της 19ης Δεκεμβρίου 2025 (φορολογικά κίνητρα).

([14]) ΟΟΣΑ:Οικονομικές έρευνες ΟΟΣΑ:Λουξεμβούργο 2025.

([15]) Έκθεση του 2024 για τη δημογραφική γήρανση: Αριθμητικός μέσος όρος του προσδόκιμου ζωής γυναικών και ανδρών στα 65 συν 65 έτη μείον τη μέση ηλικία εξόδου από την αγορά εργασίας.

([16]) Eurostat: lfsa_argan.

(19) Το Λουξεμβούργο αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις στον τομέα των μεταφορών λόγω της μεγάλης διασυνοριακής κυκλοφορίας των εργαζομένων και της μεγάλης εξάρτησης από τα αυτοκίνητα, συμπεριλαμβανομένων των εταιρικών αυτοκινήτων, οι οποίες επιδεινώνονται από την ανεπαρκή προσφορά κατοικιών που έχει ως αποτέλεσμα οι εργαζόμενοι να διαμένουν πιο μακριά από τον χώρο εργασίας τους ([17]). Η κατάσταση αυτή οδηγεί σε κυκλοφοριακή συμφόρηση, γεγονός που επηρεάζει την περιβαλλοντική βιωσιμότητα. Μολονότι το Λουξεμβούργο έχει σημειώσει πρόοδο στη βελτίωση των δημόσιων μεταφορών, θα χρειαστεί συντονισμένη, διασυνοριακή στρατηγική για την αντιμετώπιση των αναγκών του εργατικού δυναμικού του όσον αφορά τις μετακινήσεις μεταξύ κατοικίας και εργασίας. Σε αυτή θα περιλαμβάνονται η βελτίωση της συνδεσιμότητας, η ενοποίηση των υποδομών σιδηροδρομικών μεταφορών με γειτονικές χώρες, η ενοποίηση των συστημάτων έκδοσης εισιτηρίων και η βελτίωση των συνδέσεων τελευταίου χιλιομέτρου.

(20) Το Λουξεμβούργο εξακολουθεί να είναι εκτεθειμένο σε κινδύνους επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού, οι οποίοι συνδέονται με τον ρόλο του ως σημαντικού χρηματοπιστωτικού κόμβου που φιλοξενεί πολυάριθμους πολυεθνικούς ομίλους και μεγάλα διασυνοριακά αποθέματα επενδύσεων. Το Λουξεμβούργο έχει μεταφέρει στο εθνικό του δίκαιο τη σχετική νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της οδηγίας (ΕΕ) 2022/2523 του Συμβουλίου ([18]) (οδηγία για τον πυλώνα 2), καθώς και πρόσθετα μέτρα σε εθνικό επίπεδο, ενώ το πεδίο εφαρμογής του πυλώνα 2 περιορίζεται σε μεγάλες οντότητες με ετήσια έσοδα τουλάχιστον 750 εκατ. EUR. Ειδικότερα, το Λουξεμβούργο θέσπισε κανόνα που αποκλείει τη δυνατότητα έκπτωσης πληρωμών τόκων και δικαιωμάτων. Ωστόσο, το πεδίο εφαρμογής του μέτρου αυτού, το οποίο εφαρμόζεται σε δικαιοδοσίες που περιλαμβάνονται στον ενωσιακό κατάλογο δικαιοδοσιών τρίτων χωρών για φορολογικούς σκοπούς, είναι περιορισμένο.

(21) Η συστηματική, ουσιαστική και έγκαιρη συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών, των κοινωνικών εταίρων, της κοινωνίας των πολιτών και άλλων σχετικών συμφεροντούχων παραμένει αναγκαία προκειμένου να διασφαλιστεί η ευρεία οικειοποίηση της επιτυχούς υλοποίησης των χρηματοδοτικών μέσων της Ένωσης, μεταξύ άλλων και στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

(22) Ο ρυθμός υλοποίησης των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής, τα οποία περιλαμβάνουν στήριξη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ) και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ +) στο Λουξεμβούργο, υπερβαίνει τον μέσο όρο της ΕΕ, τόσο σε επίπεδο επιλογής έργων όσο και σε επίπεδο πληρωμών. Είναι σημαντικό να διατηρηθεί η τρέχουσα δυναμική και, παράλληλα, να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπος των επενδύσεων επιτόπου. Το Λουξεμβούργο λαμβάνει ήδη μέτρα στο πλαίσιο των οικείων προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής για την τόνωση της ανταγωνιστικότητας και της ανάπτυξης. Ωστόσο, σε ορισμένους τομείς ενδέχεται να απαιτείται περαιτέρω ενίσχυση όσον αφορά την υλοποίηση, όπως μεταξύ άλλων στους τομείς που σχετίζονται με την ψηφιοποίηση και με τις ενεργειακές υποδομές στο πλαίσιο του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης.

(23) Το Λουξεμβούργο αντιμετωπίζει διάφορες προκλήσεις που σχετίζονται με την καινοτομία και την ανταγωνιστικότητα, την ενεργειακή μετάβαση και το περιβάλλον, την ισότητα στα σχολεία, την ανοδική κοινωνική σύγκλιση και την ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου.

(24) Παρά την ισχυρή επιστημονική βάση του και το διεθνώς καλά συνδεδεμένο σύστημα έρευνας, η επιχειρηματική καινοτομία και οι ευκαιρίες επέκτασης των τοπικών καινοτόμων νεοφυών επιχειρήσεων και των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (στο εξής: ΜΜΕ) παραμένουν περιορισμένες. Το δυναμικό του Λουξεμβούργου όσον αφορά την υιοθέτηση νέων τεχνολογιών και την ψηφιοποίηση εξακολουθεί να μην αξιοποιείται επαρκώς, καθώς οι επιδόσεις του Λουξεμβούργου είναι χαμηλότερες από τον μέσο όρο της ΕΕ όσον αφορά τη βασική ψηφιακή ένταση των ΜΜΕ ([19]), ενώ μεγάλο μερίδιο των επενδύσεων σε καινοτόμες τεχνολογίες πραγματοποιείται εντός πολυεθνικών ομίλων, γεγονός που επηρεάζει αρνητικά τη διαφοροποίηση και την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας. Επιπλέον, η ένταση έρευνας και ανάπτυξης των επιχειρήσεων της χώρας παρουσιάζει πτωτική τάση τις τελευταίες δύο δεκαετίες, υποχωρώντας στο 0,45 % του ΑΕΠ το 2024, ήτοι σε επίπεδο πολύ χαμηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ (1,49 %). Παρότι αυτή η κατάσταση εξηγείται εν μέρει από την οικονομία του Λουξεμβούργου που βασίζεται στις υπηρεσίες, οι δαπάνες των επιχειρήσεων για Ε&Α είναι σημαντικά μικρότερες σε σύγκριση με τις χώρες που σημειώνουν τις καλύτερες επιδόσεις σε ευρύ φάσμα τομέων ([20]). Επιπρόσθετα, η ποιότητα των ερευνητικών αποτελεσμάτων δεν αξιοποιείται πλήρως, ενώ οι δεσμοί επιστήμης-επιχειρήσεων παραμένουν αδύναμοι.

([17]) Statec, 2025, *P2021 N°18 - La dépendance automobile persiste pour les déplacements domicile-travail*.

([18]) Οδηγία (ΕΕ) 2022/2523 του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 2022, σχετικά με την εξασφάλιση παγκόσμιου ελάχιστου επιπέδου φορολογίας των ομίλων πολυεθνικών επιχειρήσεων και των εγχώριων ομίλων μεγάλης κλίμακας στην Ένωση [2022] (ΕΕ L 328 της 22.12.2022, σ. 1).

([19]) Eurostat, (isoc_e_dii) and Luxembourg Startup Ecosystem Assessment and Benchmarking, Ministère de l'Economie, (Εκτίμηση και συγκριτική αξιολόγηση του οικοσυστήματος νεοσύστατων επιχειρήσεων στο Λουξεμβούργο) 2023.

([20]) Οικονομικές έρευνες ΟΟΣΑ:Λουξεμβούργο 2025.

(25) Η οικονομία του Λουξεμβούργου παραμένει ιδιαίτερα ανταγωνιστική, κυρίως μέσω του μεγάλου διεθνούς χρηματοπιστωτικού τομέα της χώρας. Ωστόσο, η χώρα εξακολουθεί να είναι εκτεθειμένη σε διαρθρωτικές πιέσεις που συνδέονται με τη μείωση της παραγωγικότητας. Κατά την περίοδο 2015-2025, η συνολική παραγωγικότητα των συντελεστών παραγωγής μειώθηκε περίπου κατά 4 %, ενώ στο σύνολο της ΕΕ καταγράφηκε αύξηση ύψους περίπου 6 %. Ο κύριος παράγοντας αυτής της μείωσης ήταν ο χρηματοπιστωτικός τομέας, όπου η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία ανά δεδουλευμένη ώρα μειώθηκε κατά περίπου 11,6 % κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου. Ο αυξανόμενος διεθνής ανταγωνισμός, οι εξελισσόμενες κανονιστικές απαιτήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι περιορισμοί στην αγορά εργασίας και η περιορισμένη ακόμα διαφοροποίηση σε δραστηριότητες μεγαλύτερης αξίας επηρεάζουν αρνητικά την ανθεκτικότητα και τη μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της οικονομίας. Στο πλαίσιο αυτό, το Λουξεμβούργο θα πρέπει να εντείνει τις προσπάθειές του για την περαιτέρω διαφοροποίηση του χρηματοπιστωτικού τομέα, βελτιώνοντας τις συνθήκες για την καινοτομία και την υιοθέτηση νέων τεχνολογιών, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που παράγονται στην εγχώρια αγορά. Η ενίσχυση του ανταγωνισμού και της πρόσβασης στην αγορά των σχετικών επιχειρηματικών και επαγγελματικών υπηρεσιών, η διευκόλυνση της διάδοσης της καινοτομίας και η περαιτέρω βελτίωση των συνθηκών-πλαισίου για το επιχειρηματικό περιβάλλον θα επιτρέψουν την αύξηση της παραγωγικότητας.

(26) Το Λουξεμβούργο συνδυάζει μεγάλες αποταμιεύσεις των νοικοκυριών και ένα ιδιαίτερα ανεπτυγμένο οικοσύστημα επενδυτικών κεφαλαίων. Ωστόσο, η εγχώρια μεταφορά μακροπρόθεσμων κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου σε δραστηριότητες καινοτομίας είναι περιορισμένη, γεγονός που εξακολουθεί να επηρεάζει αρνητικά τη διαφοροποίηση της οικονομίας και τη διάχυση των κερδών από την αύξηση της παραγωγικότητας. Παρότι το Λουξεμβούργο έχει ενισχύσει τμήματα της αρχιτεκτονικής του για τη χρηματοδότηση της καινοτομίας, μεταξύ άλλων με μέσα δημόσιας στήριξης και με φορολογικά κίνητρα για επενδύσεις σε νεοφυείς επιχειρήσεις, τα διαθέσιμα στοιχεία δείχνουν ότι οι χρηματοδοτικοί περιορισμοί εξακολουθούν να είναι ιδιαίτερα σημαντικοί στα μεταγενέστερα στάδια εκκίνησης, ανάπτυξης και επέκτασης, καθώς και ότι τα υφιστάμενα μέσα δεν διοχετεύουν επαρκώς τις αποταμιεύσεις των νοικοκυριών σε καινοτόμες εγχώριες εταιρείες. Στο πλαίσιο αυτό, η διευκόλυνση της μεγαλύτερης συμμετοχής των νοικοκυριών σε διαφοροποιημένα ιδιωτικά επενδυτικά και μακροπρόθεσμα επενδυτικά κεφάλαια, υπό κατάλληλες διασφαλίσεις προστασίας των καταναλωτών και με κίνητρα που συνδέονται με μεγάλες περιόδους διακράτησης, μπορεί να συμβάλει στη διοχέτευση των αποταμιεύσεων των νοικοκυριών στη χρηματοδότηση της καινοτομίας.

(27) Η επικουρική συνταξιοδοτική κάλυψη στο Λουξεμβούργο εξακολουθεί να είναι περιορισμένη. Η πρόσβαση σε επαγγελματικά επικουρικά συστήματα εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την πρωτοβουλία των εργοδοτών, γεγονός που μπορεί να μειώνει την πρόσβαση, ιδίως για τους εργαζόμενους σε μικρότερες εταιρείες. Επιπλέον, η νομική και δημοσιονομική αβεβαιότητα μπορεί επίσης να αποθαρρύνει τη συμμετοχή τμημάτων του διασυνοριακού εργατικού δυναμικού. Ταυτόχρονα, το Λουξεμβούργο διαθέτει έναν ιδιαίτερα ανεπτυγμένο χρηματοπιστωτικό τομέα για τη στήριξη της ευρύτερης πρόσβασης σε ρυθμίσεις επικουρικής σύνταξης, καθώς και κατάλληλο νομικό και κανονιστικό πλαίσιο. Η βελτίωση της διαθεσιμότητας απλών, φορητών και οικονομικά διαφανών συστημάτων επικουρικής σύνταξης, όπως μέσω της καθιέρωσης της αυτόματης ένταξης, θα μπορούσε να συμβάλει στη διεύρυνση της συμμετοχής σε μακροπρόθεσμες αποταμιεύσεις και να στηρίξει την επάρκεια των συντάξεων, ιδίως για τους εργαζόμενους που δεν έχουν πρόσβαση σε σύστημα που παρέχεται από τον εργοδότη τους.

(28) Μολονότι το Λουξεμβούργο έχει δεσμευτεί να βελτιώσει το κανονιστικό περιβάλλον για τον τομέα των επιχειρηματικών υπηρεσιών, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικά κανονιστικά εμπόδια. Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ ([21]) και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ([22]), οι κανονιστικοί περιορισμοί εξακολουθούν να είναι ιδιαίτερα μεγάλοι για τους δικηγόρους, τους συμβολαιογράφους, τους αρχιτέκτονες, τους πολιτικούς μηχανικούς και τους λογιστές. Τα εμπόδια στον ανταγωνισμό μπορεί να οφείλονται σε περιορισμένες οδούς πρόσβασης σε ορισμένα επαγγέλματα, σε διάφορες διοικητικές υποχρεώσεις, στην ύπαρξη δεσμευτικών τιμολογίων ή στην απαγόρευση οποιασδήποτε μορφής διαφήμισης και μάρκετινγκ ([23]). Η μείωση των απαιτήσεων ή η αύξηση της ευελιξίας θα μπορούσε να τονώσει τον ανταγωνισμό στον τομέα των νομοθετικά κατοχυρωμένων επαγγελμάτων. Στον τομέα του λιανικού εμπορίου, οι κανονιστικοί περιορισμοί εξακολουθούν να είναι ελαφρώς μεγαλύτεροι απ' ό,τι σε άλλες χώρες, αν και έχουν μειωθεί σημαντικά από το 2018. Επιπλέον, τα εμπόδια του Λουξεμβούργου στο εμπόριο υπηρεσιών εντός του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) είναι μεταξύ των μεγαλύτερων στην ΕΕ ([24]) και επηρεάζουν βασικούς τομείς όπως οι κατασκευές και η λογιστική.

([21]) ΟΟΣΑ, Product Market Regulation indicators (Δείκτες ρύθμισης της αγοράς προϊόντων), 2024.

([22]) Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ανακοίνωση σχετικά με επικαιροποίηση των συστάσεων μεταρρύθμισης για την κανονιστική ρύθμιση των επαγγελματικών υπηρεσιών [COM(2021) 385 της 9.7.2021].

([23]) ΟΟΣΑ, Οικονομικές έρευνες ΟΟΣΑ: ΟΟΣΑ Λουξεμβούργο, σ. 106, Απρίλιος 2025.

([24]) Υπολογισμός των υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής βάσει της βάσης δεδομένων STRI του ΟΟΣΑ εντός του ΕΟΧ.

(29) Παρά τις πρόσφατες αξιοσημείωτες μειώσεις των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου από τις οδικές μεταφορές, μέσω πολιτικών όπως το εθνικό σχέδιο κινητικότητας για το 2035 ([25]) και οι δωρεάν δημόσιες μεταφορές, ο τομέας εξακολουθεί να αποτελεί την κύρια πηγή εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και να αντιπροσωπεύει το 59 % των συνολικών εκπομπών στους τομείς επιμερισμού των προσπαθειών του Λουξεμβούργου το 2024 ([26]). Συμβάλλει επίσης σημαντικά στις εκπομπές άλλων ατμοσφαιρικών ρύπων, δεδομένου ότι αντιπροσώπευε ειδικότερα το 62 % των NO_x και το 32 % των εκπομπών PM_{10} το 2023 ([27]). Παρότι το Λουξεμβούργο έχει σημειώσει πρόοδο στην προώθηση των ηλεκτρικών οχημάτων, η περαιτέρω απανθρακοποίηση των μεταφορών και οι επενδύσεις σε υποδομές δημόσιων μεταφορών θα μπορούσαν να συμβάλουν στη μείωση των εκπομπών σύμφωνα με τον εθνικό στόχο μείωσης των εκπομπών για το 2030 και τον στόχο της ΕΕ για το Λουξεμβούργο με ορίζοντα το 2030, όπως καθορίζεται στον κανονισμό για τον επιμερισμό των προσπαθειών ([28]).

(30) Οι προσπάθειες για τη μείωση της εξάρτησης από τα ορυκτά καύσιμα μέσω μέτρων ενεργειακής απόδοσης σε οικιστικά και μη οικιστικά κτίρια έχουν σημειώσει μικρή πρόοδο. Μεταξύ του 2019 και του 2024 η τελική κατανάλωση ενέργειας του Λουξεμβούργου στον οικιακό τομέα παρέμεινε στάσιμη, παρά την εξοικονόμηση ενέργειας των νοικοκυριών. Η εξοικονόμηση αντισταθμίστηκε κυρίως από τον αυξημένο αριθμό κατοικιών και μεγαλύτερων σπιτιών. Πέρυσι το Λουξεμβούργο παρέτεινε το καθεστώς «Klimabonus Wunnen» πέραν του 2025, με σκοπό την αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας στον υφιστάμενο κτιριακό τομέα. Το Λουξεμβούργο σχεδιάζει να ευθυγραμμιστεί με τα ελάχιστα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης της ΕΕ, με βάση εθνικά καθορισμένα όρια, προκειμένου να βελτιώσει την εξοικονόμηση ενέργειας σε μη οικιστικά κτίρια. Παρότι η βιομηχανία αντιπροσωπεύει σχετικά μικρό μερίδιο των συνολικών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στο Λουξεμβούργο και έχει μειώσει σημαντικά την ένταση των εκπομπών της, οι βιομηχανικές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου εξακολουθούν να συνδέονται στενά με τη χρήση ενέργειας. Μολονότι εφαρμόζονται διάφορα εθελοντικά συστήματα, πλαίσια στήριξης και αναδυόμενες τεχνολογίες για την απανθρακοποίηση της βιομηχανίας, δεν καλύπτουν ακόμη πλήρως την κλίμακα και την ταχύτητα του απαιτούμενου μετασχηματισμού.

(31) Ο διαχειριστής του συστήματος μεταφοράς θεωρεί αναγκαίο τον εκσυγχρονισμό του δικτύου υψηλής τάσης για την αντιμετώπιση των αναγκών μεταφοράς ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, καθώς και την αύξηση της δυναμικότητάς του για την αντιμετώπιση της αναμενόμενης ζήτησης στο εγγύς μέλλον, μεταξύ άλλων για τις διασυνοριακές διασυνδέσεις. Το 2025 το Λουξεμβούργο άρχισε να προωθεί τη μετάβασή του σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας μέσω της έγκρισης 51 συγκεκριμένων μέτρων, τα οποία περιλάμβαναν, μεταξύ άλλων, την επιτάχυνση και την απλούστευση της ανάπτυξης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας μέσω μέτρων όπως οι ψηφιοποιημένες διαδικασίες αδειοδότησης, η βελτιστοποιημένη χρήση γης ή η συμμετοχή των πολιτών. Η πλήρης και έγκαιρη εφαρμογή των εν λόγω μέτρων έχει καίρια σημασία προκειμένου το Λουξεμβούργο να επιτύχει τον στόχο του για μερίδιο ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές της τάξης του 37 % στο ενεργειακό του μείγμα έως το 2030.

(32) Το Λουξεμβούργο αντιμετωπίζει περιβαλλοντικές προκλήσεις που σχετίζονται με την ποιότητα των υδάτων, την υποβάθμιση των οικοσυστημάτων και τη χρήση γης, οι οποίες έχουν επιπτώσεις στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα και την οικονομική δραστηριότητα. Οι υδάτινοι πόροι υφίστανται πίεση από συνδυασμό παραγόντων, όπως η ρύπανση από θρεπτικές ουσίες και φυτοφάρμακα, οι βιομηχανικές εκπομπές και οι φυσικές αλλοιώσεις των υδατικών συστημάτων, που επηρεάζουν τόσο τα επιφανειακά όσο και τα υπόγεια ύδατα και δημιουργούν κινδύνους για τη διαθεσιμότητα και την ποιότητα των υδάτων. Τα οικοσυστήματα υφίστανται αυξανόμενη πίεση από τη ρύπανση, τη δέσμευση γης και την κλιματική αλλαγή, ενώ σημαντικό μερίδιο της οικονομικής δραστηριότητας εξαρτάται από τις οικοσυστημικές υπηρεσίες. Η υγεία των δασών έχει επιδεινωθεί τις τελευταίες δεκαετίες, ιδίως ως αποτέλεσμα των ζημιών που σχετίζονται με το κλίμα και προκαλούνται από πολλαπλές ξηρασίες από το 2018 και έπειτα. Αυτή η κατάσταση έχει μειώσει την ικανότητα των δασών να παρέχουν βασικές υπηρεσίες, όπως η αποθήκευση άνθρακα, η ρύθμιση των υδάτων και η προστασία της βιοποικιλότητας. Οι προκλήσεις αυτές καταδεικνύουν τη σημασία που έχουν η βελτίωση της ποιότητας των υδάτων, η περαιτέρω προώθηση της βιώσιμης γεωργίας και η ενίσχυση της προσαρμοσμένης στην κλιματική αλλαγή διαχείρισης των δασών. Παρότι το Λουξεμβούργο έχει λάβει μέτρα για τη βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων, την προώθηση πιο βιώσιμων πρακτικών χρήσης της γης και γεωργικών πρακτικών και την ενίσχυση του πλαισίου πολιτικής για τα δάση, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικά κενά και τα οικοσυστήματα εξακολουθούν να υφίστανται πιέσεις. Η ενίσχυση της διακυβέρνησης και του συντονισμού σε όλους τους τομείς της περιβαλλοντικής, κλιματικής και γεωργικής πολιτικής, καθώς και η αντιμετώπιση των επενδυτικών κενών, θα στηρίξουν την αποτελεσματική εφαρμογή μέτρων που εστιάζουν στα ύδατα, τη χρήση γης και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Επιπλέον, οι επενδύσεις σε μέτρα κυκλικότητας, ιδίως ανάντη, θα μπορούσαν να συμβάλουν στη μείωση των περιβαλλοντικών πιέσεων και στη στήριξη μιας πιο βιώσιμης και ανθεκτικής οικονομίας.

([25]) PNM 2035 - Plan national de mobilité - Le gouvernement luxembourgeois (Εθνικό σχέδιο κινητικότητας — Κυβέρνηση του Λουξεμβούργου).

([26]) Οι εκπομπές από τους τομείς επιμερισμού των προσπαθειών για το 2023 βασίζονται σε κατά προσέγγιση στοιχεία απογραφής. Τα τελικά στοιχεία θα επιβεβαιωθούν το 2027 έπειτα από ολοκληρωμένη επανεξέταση.

([27]) ΕΕΑ, Air pollutant emissions data viewer (Gothenburg Protocol, Air Convention) 1990-2023, 2026 [ΕΟΠ, Προβολή δεδομένων εκπομπών ατμοσφαιρικών ρύπων (Πρωτόκολλο του Γκέτεμποργκ, Σύμβαση για την ατμοσφαιρική ρύπανση) 1990-2023, 2026].

([28]) Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2020/2126 της Επιτροπής.

(33) Λαμβάνοντας υπόψη τον καίριο ρόλο του ανθρώπινου κεφαλαίου στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της στρατηγικής αυτονομίας της Ένωσης, το 2026 το Συμβούλιο συνέστησε στα κράτη μέλη να λάβουν μέτρα για την επείγουσα αντιμετώπιση των διαρθρωτικών προκλήσεων οι οποίες σχετίζονται με το ανθρώπινο κεφάλαιο στους τομείς των δεξιοτήτων, της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, και οι οποίες παρεμποδίζουν την ανταγωνιστικότητα. Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2026 που απευθύνονται στο Λουξεμβούργο μπορούν να συμβάλουν στην εφαρμογή της σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με το ανθρώπινο κεφάλαιο στην Ένωση.

(34) Στο εκπαιδευτικό σύστημα του Λουξεμβούργου, εξακολουθούν να υπάρχουν ανισότητες όσον αφορά τις εκπαιδευτικές επιδόσεις, ιδίως μεταξύ μαθητών/ μαθητριών με διαφορετικό γλωσσικό υπόβαθρο. Ο πολυγλωσσικός χαρακτήρας της διδασκαλίας, ο οποίος είναι ιδιαίτερα δύσκολος για σχεδόν το 70 % των μαθητών και των μαθητριών που δεν εκτίθενται στη Λουξεμβουργιανή γλώσσα στο σπίτι, συμβάλλει σε διαρκή κενά στις επιδόσεις ([29]), τα οποία ενισχύονται περαιτέρω από το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο και τον πρώιμο προσανατολισμό προς διαφορετικές εκπαιδευτικές κατευθύνσεις. Μια πρόσφατα εγκριθείσα μεταρρύθμιση, η εφαρμογή της οποίας θα ξεκινήσει τον Σεπτέμβριο του 2027, εισάγει την επιλογή μεταξύ της γερμανικής και της γαλλικής ως γλώσσας αλφαβητισμού και αποσκοπεί στην αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων, αυξάνοντας παράλληλα ουσιαστικά την εμπλοκή των γονέων. Η αποτελεσματικότητά της θα εξαρτηθεί τελικά από την ικανότητα των σχολείων να προσαρμόζουν τις μεθόδους διδασκαλίας ώστε να ανταποκρίνονται στις ειδικές ανάγκες των εν λόγω μαθητών και μαθητριών. Εν τω μεταξύ, τα υψηλότερα επίπεδα πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και νέων εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης ή κατάρτισης (ΕΕΑΚ) μεταξύ μειονεκτούντων και μη γηγενών εκπαιδευόμενων, σε συνδυασμό με την υπερεκπροσώπηση ανώτερων κοινωνικοοικονομικών ομάδων σε ευρωπαϊκά δημόσια σχολεία με καλύτερες επιδόσεις, καταδεικνύουν συστημικές ανισότητες. Δεδομένου ότι το Λουξεμβούργο καταγράφει ένα από τα μεγαλύτερα κενά επιδόσεων της ΕΕ, το οποίο συνδέεται με τη γονική εκπαίδευση ([30]), η στοχευμένη στήριξη των μαθητών και των μαθητριών με γλωσσική πολυμορφία και μειονεκτήματα είναι απαραίτητη για τη διασφάλιση ίσων ευκαιριών και τη μείωση των ανισοτήτων.

(35) Το Λουξεμβούργο εξακολουθεί να αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις στην αγορά εργασίας που σχετίζονται με τις αναντιστοιχίες δεξιοτήτων και τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας. Παρά το γενικά υψηλό επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης του Λουξεμβούργου, η ανεργία αυξήθηκε τα τελευταία χρόνια και υπερέβη τον μέσο όρο της Ένωσης. Οι αναντιστοιχίες δεξιοτήτων έχουν επίσης αυξηθεί, καθώς οι μακροοικονομικές αναντιστοιχίες ανήλθαν στο 26,8 % το 2024, σημαντικά πάνω από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, γεγονός που αντικατοπτρίζει σημαντικές διαφορές στα αποτελέσματα όσον αφορά την απασχόληση σε όλα τα επίπεδα δεξιοτήτων. Η αγορά εργασίας χαρακτηρίζεται από έντονη ζήτηση για εργαζομένους υψηλής ειδίκευσης, ενώ οι προοπτικές απασχόλησης εξακολουθούν να είναι πιο περιορισμένες για τα άτομα χαμηλής ειδίκευσης, γεγονός που συμβάλλει στις ανισότητες και στη φτώχεια των εργαζομένων. Ωστόσο, τα καταγεγραμμένα επίπεδα φτώχειας ήταν χαμηλότερα το 2025, πιθανώς λόγω βελτιώσεων στη συλλογή δεδομένων σχετικά με το εισόδημα και τις συνθήκες διαβίωσης, αν και τα προηγούμενα στοιχεία είχαν δείξει ότι τα επίπεδα ήδη μειώνονταν. Το ποσοστό κινδύνου φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού ανέρχεται πλέον στο 18,2 % (ΕΕ: 20,8 %). Ταυτόχρονα, τα ποσοστά απασχόλησης και δραστηριότητας των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας παραμένουν τα χαμηλότερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς η μακροχρόνια ανεργία παρατηρείται κυρίως στους εργαζόμενους ηλικίας 45 ετών και άνω, ενώ και η συμμετοχή στην εκπαίδευση ενηλίκων παραμένει περιορισμένη, γεγονός που περιορίζει την ικανότητα των εργαζομένων να προσαρμόζονται στις εξελισσόμενες ανάγκες δεξιοτήτων. Παρότι το Λουξεμβούργο έχει λάβει μέτρα για τη βελτίωση των προοπτικών απασχόλησης και τη στήριξη της αναβάθμισης των δεξιοτήτων και της επανειδίκευσης, ο αντίκτυπός τους παραμένει κατακερματισμένος· μια πιο συντονισμένη προσέγγιση όσον αφορά την ανάπτυξη δεξιοτήτων και τις ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και της ενίσχυσης της διά βίου μάθησης, θα στηρίξει την απασχολησιμότητα, θα αντιμετωπίσει τις αναντιστοιχίες δεξιοτήτων και θα βελτιώσει τις επιδόσεις της αγοράς εργασίας. Η αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων θα συμβάλει επίσης στη στήριξη της ανοδικής κοινωνικής σύγκλισης, σύμφωνα με την ανάλυση ανά χώρα δεύτερου σταδίου που πραγματοποίησαν οι υπηρεσίες της Επιτροπής με βάση το πλαίσιο κοινωνικής σύγκλισης ([31]).

([29]) Πίνακας εργαλείων ÉpStan: Αποτελέσματα του λουξεμβουργιανού προγράμματος παρακολούθησης των σχολείων «Épreuves Standardisées». http://dashboard.epstan.lu.

([30]) ICILS, 2023.

([31]) SWD(2026)122 — Second-stage country analysis on social convergence in line with the Social Convergence Framework (SCF) [Ανάλυση ανά χώρα δεύτερου σταδίου σχετικά με την κοινωνική σύγκλιση σύμφωνα με το πλαίσιο κοινωνικής σύγκλισης (SCF)], 2026.

(36) Δεδομένης της στενής διασύνδεσης των οικονομιών των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ και της συλλογικής συνεισφοράς τους στη λειτουργία της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, το 2026 το Συμβούλιο συνέστησε στα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ να λάβουν μέτρα, μεταξύ άλλων μέσω των οικείων ΣΑΑ, για να εφαρμόσουν τη σύσταση του 2026 σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ. Για το Λουξεμβούργο, η σύσταση 1 συμβάλλει στην εφαρμογή της πρώτης, της δεύτερης, της τρίτης, της πέμπτης και της δέκατης τέταρτης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ, η σύσταση 2 συμβάλλει στην εφαρμογή της τέταρτης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ, η σύσταση 3 συμβάλλει στην εφαρμογή της έβδομης, της όγδοης, της ένατης και της ενδέκατης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ, η σύσταση 4 συμβάλλει στην εφαρμογή της έβδομης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ και η σύσταση 5 συμβάλλει στην εφαρμογή της πέμπτης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ,

ΣΥΝΙΣΤΑ στο Λουξεμβούργο να λάβει μέτρα το 2026 και το 2027 προκειμένου:

1. Να λάβει μέτρα για να ελέγξει τις καθαρές δαπάνες ώστε να τηρούνται οι μέγιστοι ρυθμοί αύξησης που συνέστησε το Συμβούλιο στις 21 Ιανουαρίου 2025, δεδομένης της ουσιώδους απόκλισης που καταγράφηκε το 2025 και της απόκλισης που προβλέπεται για το 2026 από την Επιτροπή σε σχέση με το συνιστώμενο ανώτατο όριο καθαρών δαπανών. Να ενισχύσει τις συνολικές δαπάνες και την ετοιμότητα στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας, διασφαλίζοντας παράλληλα τη βιωσιμότητα του χρέους και την αποδοτικότητα των δαπανών, καθώς και προσαρμόζοντας σταδιακά τον προϋπολογισμό ώστε να διατηρηθεί διαρθρωτικά υψηλότερο επίπεδο αμυντικών δαπανών. Να διασφαλίσει ότι μέτρα που λαμβάνονται για τον μετριασμό των επιπτώσεων της αύξησης των τιμών της ενέργειας είναι προσωρινά, στοχεύουν στην προστασία των ευάλωτων νοικοκυριών ή στην κάλυψη των αναγκών των ενεργοβόρων επιχειρήσεων, διατηρούν τα κίνητρα για εξοικονόμηση ενέργειας και ότι το δημοσιονομικό τους κόστος είναι συμβατό με τις δεσμεύσεις βάσει του δημοσιονομικού πλαισίου της ΕΕ. Να ασχοληθεί με τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του συνταξιοδοτικού συστήματος, ιδίως περιορίζοντας τις επιλογές πρόωρης συνταξιοδότησης και αυξάνοντας τη συμμετοχή και το ποσοστό απασχόλησης των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας. Να αυξήσει την προσφορά κατοικίας, ιδίως εγκρίνοντας μια ολοκληρωμένη πολιτική για τη χρήση γης και μια μεταρρύθμιση του φόρου ακίνητης περιουσίας, αναπτύσσοντας συνοικιακά έργα μεγάλης κλίμακας σε δημόσια γη, και ενισχύοντας τον συντονισμό με τον πολεοδομικό σχεδιασμό και τις διασυνοριακές δημόσιες μεταφορές. Να μετριάσει τους κινδύνους που σχετίζονται με τη στεγαστική αγορά καταργώντας σταδιακά τα φορολογικά κίνητρα για δανεισμό και ενισχύοντας το μακροπροληπτικό πλαίσιο. Να λάβει περαιτέρω μέτρα για να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τον επιθετικό φορολογικό σχεδιασμό, ιδίως διασφαλίζοντας επαρκή φορολόγηση των εξερχόμενων πληρωμών τόκων και δικαιωμάτων σε δικαιοδοσίες που εφαρμόζουν μηδενική/χαμηλή φορολογία.

2. Να διασφαλίσει τη συνέχεια των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων που υλοποιούνται στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Να διατηρήσει τον ρυθμό υλοποίησης στο πλαίσιο προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής αξιοποιώντας, όπου ενδείκνυται, την ανακατανομή προς τις στρατηγικές προτεραιότητες και δυνατότητες ευελιξίας που συμφωνήθηκαν κατά την ενδιάμεση επανεξέταση του πλαισίου της πολιτικής συνοχής.

3. Να προωθήσει επενδύσεις στην καινοτομία και να στηρίξει δραστηριότητες υψηλής έντασης Ε&Α. Να τονώσει την ανταγωνιστικότητα προωθώντας τη διαφοροποίηση στον χρηματοπιστωτικό τομέα, επιταχύνοντας την υιοθέτηση προηγμένων ψηφιακών τεχνολογιών από τις ΜΜΕ και διευκολύνοντας την επέκταση των επιχειρήσεων και την αύξηση της παραγωγικότητας. Να αντιμετωπίσει το κενό χρηματοδότησης της καινοτομίας, μεταξύ άλλων μέσω της αύξησης των επενδύσεων των νοικοκυριών σε ιδιωτικά επενδυτικά και μακροπρόθεσμα επενδυτικά κεφάλαια, παράλληλα με τη βελτίωση της διαθεσιμότητας συστημάτων επικουρικής σύνταξης. Να άρει τους φραγμούς στον ανταγωνισμό, όπως στην παροχή υπηρεσιών και στα νομοθετικώς κατοχυρωμένα επαγγέλματα.

4. Να συνεχίσει τις προσπάθειες για βιώσιμες και αποτελεσματικές μεταφορές μέσω της περαιτέρω προώθησης της απανθρακοποίησης των μεταφορών και της επένδυσης σε υποδομές δημόσιων μεταφορών και στη συνδεσιμότητα των αγροτικών περιοχών. Να μειώσει τη συνολική εξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα επενδύοντας στην ενεργειακή απόδοση των κτιρίων. Να εκσυγχρονίσει το δίκτυο υψηλής τάσης και να αυξήσει τη δυναμικότητά του, να βελτιώσει τις διασυνοριακές διασυνδέσεις και να διευκολύνει τις διαδικασίες αδειοδότησης για την ανάπτυξη ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Να στηρίξει τους δήμους για την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Να βελτιώσει την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και την ανθεκτικότητα των υδάτων, μεταξύ άλλων μέσω της βιώσιμης διαχείρισης των φυσικών πόρων, της ισχυρότερης διατομεακής διακυβέρνησης και των μέτρων κυκλικότητας.

5. Να βελτιώσει τις επιδόσεις του σχολικού συστήματος και να διασφαλίσει ίσες ευκαιρίες στα σχολεία προσαρμόζοντας τη διδασκαλία στις ανάγκες των μειονεκτούντων μαθητών και εκείνων που προέρχονται από διάφορα γλωσσικά υπόβαθρα. Να αντιμετωπίσει τις αναντιστοιχίες δεξιοτήτων ενισχύοντας τη διά βίου μάθηση και βελτιώνοντας τις ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας.

Βρυξέλλες, 10 Ιουλίου 2026.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

S. HARRIS